

~čarouné~ SLOVENSKO

ŽIVOTNÝ ŠTÝL ♦ CESTOVANIE ♦ ŠIKOVNÍ ĽUDIA ♦ ZAUJÍMAVOSTI

SEPTEMBER 2020

Pútnici

Kadiaľ vedie slovenská časť púte
do Santiaga de Compostela

Škola plná zvierat

*Sokoliarstvo vyučujú ako prví
na svete. A nielen to...*

- ♦ Na štít s horským vodcom
- ♦ Túra do srdca Veľkej Fatry
- ♦ Lyžiarske stredisko v lete

TAJOMSTVÁ

našich hôr

3,90 €

9 772585 800009

Baťov kanál na bicykli • Ručné kosenie • Sezóna húb

VŠETKO ZO ŽIVOTA ZNÁMYCH

Nové
číslo
v predaji
**každú
stredu**

ČASOPIS, ktorý vám
otvorí dvere do súkromia osobností

EDITORIÁL

Milí čitatelia,

keď sa povie slovo púť, možno mnohým napadne slávny bestseller Paula Coelho Pútnik z Compostely, ktorý spisovateľa vystrelil medzi najpredávanejších autorov na svete. Rok pred jeho vydaním sa vydal na trojmesačnú 700-kilometrovú púť po preslávenej magickej ceste k hrobu svätého Jakuba do Santiaga de Compostela. Aj milióny ľudí v islamskom svete sa každý rok vydávajú na hadždž – púť do posvätnéj Mekky, ktorú musia absolvovať aspoň raz za život. Púte sú bežným javom v mnohých náboženstvách, no nie pre každého pútnika sú cieľom náboženské obrady, mnohí sa na cestu, kde musia prejsť minimálne 100 kilometrov, inak by nebola púťou, vydávajú z úplne iných pohnútok. Či už je to nepoznaný zážitok, aktívny oddych, uvoľnenie od každodenného zhonu alebo užívanie si akéhosi magického spojenia s prírodou. Na Slovensku je mnoho pútnických „stredísk“, najvýznamnejšími sú Levoča, ktorá patrí k našim najstarším pútnickým miestam a má dokonca medzinárodný význam, ale tiež Nitra, Staré Hory či Šaštín, kde sa tisíce pútnikov stretávajú každý rok takto v septembri. Tento rok slávnosť v národnej Bazilike Sedembolestnej Panny Márie ovplyvnil koronavírus a Slovákom odporúčajú aj v týchto dňoch ostať doma. Pútnický cestovný ruch, ktorý podľa niektorých údajov predstavuje až 34 percent svetovej návštevnosti, pandémie tiež poznačila, ale určite nezničila. Človek bude totiž putovať stále. Ak chce spoznať sám seba, nazrieť do svojho vnútra, musí sa vydať na cestu, kde najlepšie zistí, aké sú jeho schopnosti, možnosti, slabosti... Nemusí ísť pritom do Santiaga de Compostela, mimoriadne zážitky môže zažiť aj na slovenskej Svätajakubskej ceste. Z rozprávania Evy, jednej z dobrovoľníkov, ktorí sa už niekoľko rokov snažia obnoviť historickú trasu aj u nás (čítajte od str. 76), mám pocit, že tento nezvyčajný spôsob cestovania volí čoraz viac Slovákov. A hoci niektorí idú v skupine či vo dvojiciach, väčšinou celý deň kráčajú sami so sebou. Majú tak čas zamyslieť sa nad svojím životom, prácou či vzťahmi a verte, že po dlhých dňoch na nohách človek zrazu vníma všetko úplne inak, čo len potvrdzuje staré známe „dôležitá je cesta, nie cieľ“.

Róberta Karpinská, šéfredaktorka
roberta.karpinska@carovneslovensko.sk

Človek
bude
putovať stále...

Sledujte nás na sociálnych sieťach

www.facebook.com/magazincarovneslovensko

www.instagram.com/carovne_slovensko
#carovneslovensko

~čarouné~ SLOVENSKO

OBSAH

SEPTEMBER 2020

18

52

18 Zábava v lete aj v zime

Mýto pod Ďumbierom je známe ako skvelé miesto na lyžovačku, jeho čaro sa však roztopením snehu nekončí.

26 Od prameňa

Podďte s nami popri potoku známom ako Vydrica a nakuknite do čarovných zákutí, skôr ako sa pri bratislavskej Botanickej záhrade vleje do Dunaja.

32 Mikrosvet húb

Každý rok v jeseni sa do lesov vyroja krdle hubárov, aby pozbierali, čo vidia. Kráľovstvo húb však nie sú iba dubáky a iná voňavá a chutná korisť v košíku.

38 Baťov kanál na bicykli

Urobili sme si výlet k susedom, prešli sme cestičkami vo vinohradoch, oddýchli si pri Baťovom kanáli a na ceste späť sme zakončili deň v historickej Skalici.

46 Živá príroda

Snom nejdného fotografa prírody býva stretnúť tatranského kamzíka a tentoraz sa to podarilo. Do našej série fotiek sa zmesila aj ovečka z Terchovej či labuť zo Štrkovky.

52 Ostrá tradícia

Vidieť kosca, ako kosí, bolo v minulosti samozrejmosťou. Dnes je takýto pohľad pre mno-

118

32

Foto na titulke:
Peter Mayer

8 Čarovné oko

Miesto na vaše unikátne fotografie z potuliek po Slovensku.

12 Na túru s horským vodcom

Tatranskú túru na Kriváň, na Rysy či na Slavkovský štít si môže dopriať každý, kto má kondičku, lebo na ne vedú značované chodníky. Ale Gerlachovský štít či niektoré nádherné hrebene sú už iná kategória.

12

hých pomaly spomienkou na pravek. Našťastie, ešte stále sú na Slovensku miesta, ktoré sa inak kosiť nedajú, lebo s kosačkou sa tam nedostanete.

58 Bratislavské záhrady

Dodnes môžeme niektoré vidieť, aj keď mnohé sú už zmenšené či zanikli. Bratislavské záhrady, ktoré boli kedysi pýchou šľachticov, sú aj v súčasnosti príjemné verejné priestory.

64 Škola, do ktorej sa deti tešia

Žiaci vybehnú cez prestávku do tropického pralesa, odtiaľ idú nakrmiť dravce a cestou stihnú skontrolovať meteorologickú stanicu. Nepreháňame, vyučovanie na základnej škole v Štiavnických Baniach je skutočne pestré.

70 Život v zeleni

Domáce spolužitie s izbovými rastlinami nám prináša okrem estetického aspektu aj mnohé iné výhody, napríklad vzduch obohatený vlhkosťou a kyslíkom a pozitívny vplyv na psychiku.

76 Pešo po Slovensku

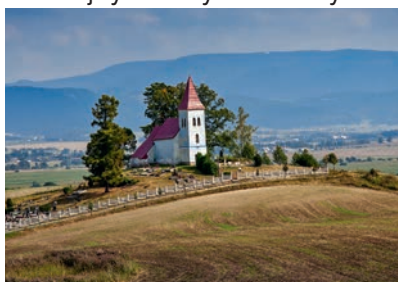
Svetoznáma púť do Santiaga de Compostela v Španielsku nesie tiež pomenovanie Svätjakubská púť, no cestu pútnikov pomenovanú po svätom Jakubovi môžete absolvovať aj na Slovensku.

82 V centre pútnikov

Mesto Šaštín-Stráže na Záhori je pútnickým miestom, ktoré navštívili milióny ľudí. Tradícia spojená s pútnictvom sa tu začala približne pred 300 rokmi.

88 Osirelé kostoly a kaplnky

Kostoly sú obvykle ozdobou našich miest a dedín, najčastejšie stoja v ich centre a sú ich dominantou. Len málo osamotené stojacich kostolíkov a kaplniek nachádzame ďaleko od ľudských obydli, uprostred prírody, kde sú harmonickou súčasťou krajiny a lákavým cieľom výletov.

94 Do srdca Veľkej Fatry

Ploská s nadmorskou výškou 1 532 metrov nedostala svoje veľavravné meno bez príčiny. Jej vrcholové partie naozaj tvoria rozľahlú planinu. My sme na Ploskú vystúpili a zhora obdivovali bohatosť a rôznorodosť Veľkej Fatry.

100 Hrajú s hercom

Šaty, ktoré môžete vidieť v Slovenskom národnom múzeu na Bratislavskom hrade, nie sú utkané z jahodovej peny ani z farebného vzduchu, ale z príbehov.

112 Prírodná džungľa

Vyberte sa s nami na návštevu k Hanke Sekulovej, známej odborníčke na permakultúru. Certifikované prírodné záhrady, ktoré s manželom vybudovali, už inšpirovali mnohých ľudí k vytvoreniu vlastného „jedlého lesa“.

118 Keď papier ovládne látku

Ona odmala inklinovala k móde, on má zase veľmi rád, keď je niečo precízne a detailne spravené. Osobnosti dvoch súrodencov z Prešova sa spojili v písanie – ručnom plisovaní.

126 Regál

Prinášame septembrové noviny a tipy z našich obchodov.

~čarouné~ SLOVENSKO

Ročník IV., číslo 9, september 2020, mesačník

ŠÉFREDAKTORKA:
Róberta Karpinská

SPOLUPRACOVNÍCI:
Veronika Nichta Mráziková, Katarína Abeille, Viktor Beličák,
Júlia Čechová, Juraj Červenka, Richard Filipko, Dan Himič,
Soňa Košíková, Ján Lacika, Petra Spišáková

ZALOMENIE A DTP:
Martina Buzinkayová

OBRAZOVÁ REDAKTORKA:
Beta Hriadelová

ÚPRAVA OBRÁZKOV:
Vratko Tóth

FOTO:
Pavol Funtál, Peter Mayer,
Miroslava Spodniaková

E-MAILOVÁ ADRESA REDAKCIE:
magazin@carovneslovensko.sk

TELEFÓNNE ČÍSLO REDAKCIE: 02/48 238 301

TITULNÁ FOTOGRAFIA: Peter Mayer

EDITORIÁL FOTO: Miroslava Spodniaková

SPOLUPRACOVNÍCI FOTO:
Viktor Beličák, Peter Kováč, Ján Lacika

ILUSTRAČNÉ FOTOGRAFIE:
Dreamstime, Shutterstock, Profimedia sk, TASR

mafra slovakia

VÝKONNÝ RIADITEĽ:
Vladimír Mužík, tel.: 02/48 238 100
RIADITELKA OBSAHU:
Monika Huljaková, tel.: 02/48 238 210
FINANČNÝ RIADITEĽ:
Martin Mráz, tel.: 02/48 238 200
OBCHODNÁ RIADITELKA:
Katarína Michalechová, tel.: 02/48 238 106
RIADITEĽ DIGITÁLNYCH MÉDIÍ:
Denis Schwarcz, tel.: 02/48 238 442
RIADITEĽ MARKETINGU, PR A EVENTOV
Ivan Netík, tel.: 02/48 238 141
OBCHODNÁ MANAŽÉRKA:
Eva Mozolová, tel.: 0905 771 192
e-mail: eva.mozolova@mafrasslovakia.sk
PREDPLATNÉ: tel.: 0948/987 958, 0917/238 238

e-mail: predplatne@mafrasslovakia.sk
online: <http://predplatne.hnonline.sk>

MAFRA Slovakia, a.s., je druhým najsilnejším
vydavateľstvom na Slovensku.
Vydáva viac ako 50 printových titulov, prevádzkuje
14 webových portálov a internetovú televíziu.

ADRESA VYDAVATEĽSTVA:
MAFRA Slovakia, a. s.
Nobelova 34, 836 05 Bratislava
tel.: 02/48 238 100
IČO: 51 904 446

TLAČ: WALSTEAD MORAVIAPRESS s. r. o.,
U Póny 3061, Břeclav

PREDPLATNÉ NA 12 MESIACOV:
42,90 € s DPH
CENA JEDNÉHO VÝTLAČKU: 3,90 €
VOLNÝ PREDAJ: Mediaprint-Kapa, Pressegross, a. s.
REGISTRAČNÉ ČÍSLO: EV 5560/17
ISSN 2585-8009

© Copyright MAFRA Slovakia, a. s. Autorské práva sú vyhradené a vykonáva
ich vydavateľ. Autori článkov zverejnených v tomto vydaní si v zastúpení
vydavateľom vyhradzujú právo udeľovať súhlas na rozmnožovanie a na verejný
prenos článkov, ako aj na verejný rozširovanie rozmnoženiny týchto článkov
v zmysle § 33 ods. 1 písm. a) a d) autorského zákona.
Vydavateľstvo MAFRA Slovakia, a. s., je súčasťou koncernu AGROFERT.
Odborným garantom magazínu Čarouné Slovensko je Asociácia cestovného
ruchu Slovenskej republiky.

Milá redakcia!

Čarovné Slovensko si ma získalo hneď po svojom zrode. Žijem na Považí, blízko je Trenčín s majestátnym hradom, Bojnica so svojím zámkom, Vršatec a jeho zrúcanina, dubnický kaštieľ, kde je teraz múzeum, Čičmany zaujímavé drevenicami či rieka Váh. Dovoľka na Slovensku môže byť zaujímavá prechádzkami po tatranských chodníkoch, kúpaním v jazerách, skúmaním Jánošíkových dier, plavbou po Dunaji... Veru, máme krásu aj doma, len... ju nechceme vidieť, ale zahraničie si ju cení! Vážme si, čo máme, chráňme odkaz predkov, ctíme ich šikovnosť a um ukryté v krojoch a remeslách.

čitatelka Marta

Podakovanie

Ako pravidelný čitateľ časopisu Čarovné Slovensko i človek, ktorý sa Slovenskom dosť túla (v rámci práce i voľných chvíľ), sa vám chcem naozaj veľmi pekne poďakovať nielen za to, že pripravujete tento časopis, ale aj za to, ako ho pripravujete, a za to, že je taký, aký je. Heterogénna zmes rôznych, veľmi dobre čítavých článkov z rozličných kútov Slovenska, doplnených kvalitnými fotkami. Paráda! Každý si v ňom môže nájsť to, čo ho zaujíma. Preto sa teším na každé jeho nové číslo. Prijemný deň, víkend aj zvyšok leta.

P. U.

Darček

Do redakcie nám prišiel nádherný ručne vyrobený pozdrav zo ZŠ v Huncovciach.

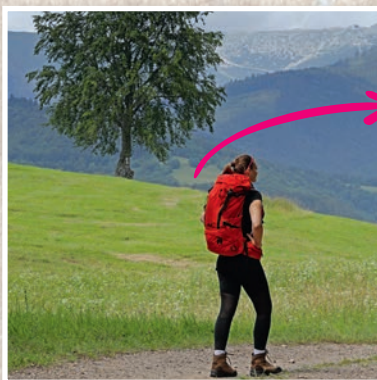
Ďakujem!

Zo zákulisia

Redaktor **Dan Himič** sa stretol so starším Slovenského koseckého spolku Miroslavom Ledeckým a počas fotenia si vyskúšal aj kosenie. Šlo mu to celkom dobre, ako sa neskôr priznal, kosu nedržal v ruke prvýkrát. Pri putovaní od prameňa Vydrice sa Danovi splnil aj sen – konečne sa dostal na kamenný most, ktorý spája brehy tohto legendárneho karpatského potoka, a tak sa na ňom hneď zvečnil.

Keď si žena vyhládne niečo, čo síce až tak nepotrebuje, ale chcela by si to kúpiť, vždy si nájde dôvod, prečo to naozaj treba práve teraz... Naša redaktorka **Veronika** si takto už nejaký čas brúsila zuby na parádny sýtočervený batoh, takže keď sme sa rozhodli tento mesiac vyfotiť turistickú obálku z hôr, bolo rozhodnuté. Medzi nami, chvalabohu, že takto nemala „v merku“ nejakú kabelku, to by asi neuhrala ani sama pred sebou.

Náš fotograf **Peter** to má v tomto smere jasné – jeho chrbát je za každých okolností vyhradený pre fototechniku.

... a „naši“ tam skúsili aj únikovú hru Escape Room Černobyľ, v ktorej sa musia dostať von do 60 minút, inak nasleduje jadrová katastrofa a radiácia. Ale nie, nebojte, ak by sa im to nepodarilo, oslobodil by ich personál...

TIPY

aj z nášho Instagramu

ČAROVNÉ SLOVENSKO SA KAŽDÝ MESIAC
VYDÁVA PO NAŠEJ KRAJINE A SPOLU S VAMI
OBJAVUJE JEJ NAJKRAJŠIE STRÁNKY.

Šrot park v Devínskej Novej Vsi je jedinečná galéria, v ktorej nájdete zvieratá vyrobené zo starého šrotu, skrutiek či z ventilov. Skvelý nápad prepojenia prírody a recyklácie starého železa.

Skalné obydlia Brhlovce sú domy vysekané priamo do skaly, patria k najvýznamnejším pozostatkom ľudovej architektúry u nás.

Rozprávkový chodník škriatka Mikluša v obci Miklušovce je úžasný spôsob, ako sa dá u detí vzbudiť záujem o prírodu.

Korzo Zálesie je drevená promenáda naprieč tokom rieky Malý Dunaj. Nachádza sa v dedinke Zálesie, asi 20 minút od Bratislavy.

Žabie plesá vo Vysokých Tatrách sú ideálnym tipom na výlet v prípade, že sa necítite na zdolanie niektorého zo štítov.

Bojnická vyhliadková veža Čajka v oblakoch sa nachádza v nadmorskej výške 415 metrov na svahu úpätia Malej Magury.

Na našom Instagrame vás vo svojich videách rôznymi zákutiami povodí aj Radoslav Hoppej, autor cestovateľského blogu Nie je túra bez Štúra. Vďaka jeho blogu venovanému Slovensku na www.niejeturabezstura.sk je z neho turista vo vlastnej krajine.

www.instagram.com/carovne_slovensko/

Budeme radi, keď na svojich fotkách na Instagrame označíte @carovne_slovensko alebo použijete hashtag #carovneslovensko a my vás budeme radi u nás na profile zdieľať.

ČAROVNÉ OKO

Martin Remeň

Štít Dvojitá veža. V popredí vidieť
časť Vareškového hrebeňa, v pozadí
Ladové štíty, Pyšné štíty, Prostredný
hrot a Lomnický štít.

ČAROVNÉ OKO

Róbert Hlava
Septembrové ráno
na Štrbskom rybníku.

Miesto na vaše fotky

Chodíte radi do prírody? Cestujete po Slovensku a podarili sa vám unikátne zábery, ktorými by ste sa radi pochválili? Toto je to miesto, kde ich vieme ukázať v plnej kráse na veľkej ploche. Pošlite nám ich minimálne vo veľkosti A4 s rozlíšením 300 dpi na magazin@carovneslovensko.sk a dostanú šancu ukázať sa svetu.

NA HORÁCH

NA TÚRU *s horským vodcom*

TATRANSKÚ TÚRU NA KRIVÁŇ, NA
RYSY ČI NA SLAVKOVSKÝ ŠTÍT SI
MÔŽE DOPRIAŤ KAŽDÝ, KTO MÁ
KONDIČKU, LEBO NA NE VEDÚ
ZNAČKOVANÉ CHODNÍKY. ALE
GERLACHOVSKÝ ŠTÍT ČI NIEKTORÉ
NÁDHERNÉ HREBENE SÚ UŽ INÁ
KATEGÓRIA.

Text: Richard Filipko

Foto: Martin Krystýnek, Zuzana Gerčáková, Dreamstime, TASR

